

Agrarische ondernemers die op zoek zijn naar duurzame bedrijfsvoeringen of deze al uitvoeren, kunnen een beroep doen op Wageningen UR. Het door LNV gefinancierde onderzoeksprogramma Nieuwe Veehouderijsystemen ondersteunt ideeën en initiatieven die kunnen leiden tot systeeminnovaties.

'Duurzaamheid zonder economie bestaat niet'

Sierk Spoelstra is de programmaleider van het programma Nieuwe Veehouderijsystemen. "Nieuw is dat we het bedrijfsleven en organisaties de kans geven de duurzame ontwikkeling vorm te geven. En niet zoals vaak het eenrichtingsverkeer van onderzoek naar boeren." Spoelstra werkt bij de Animal Sciences Group van Wageningen UR.

Waarom die cultuuromslag?

'Na de Tweede Wereldoorlog lag de nadruk in de veehouderij op efficiency en productie. De afgelopen decennia lagen de accenten ook op het landschap, milieu, voedselveiligheid en dierenwelzijn. Dit zijn factoren die nu van invloed zijn op bestaande houderij. Dat dwingt de landbouw op te zoek te gaan naar duurzame oplossingen. Voorlopers zijn al gestart met andere veehouderijsystemen.'

Hebt u daar voorbeelden van?

'Een kleine groep voer tegen de stroom in door op biologische wijze landbouw te bedrijven. Inmiddels is deze vorm van landbouw geaccepteerd en is er erkenning voor de ecologische producten. Mede omdat kennis, organisatie en afzet in de loop der jaren zijn ontwikkeld. Comfort Class voor varkens is een voorbeeld van een diergericht ontwerp met het accent op welzijn. Wageningen UR heeft dit project en nog acht andere projecten de afgelopen twee jaar ondersteund met kennis en ontwikkeling. Al deze initiatieven komen van het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.'

Wageningen UR wil een katalysator zijn. Wat houdt dat in?

'Bij een van de projecten spoorden we 35 melkveehouders op die een ongewone werkwijzen hebben op hun bedrijf, maar die wel passen in een duurzame ontwikkeling. Deze boeren

ondersteunen we in het uitbouwen van hun werkwijze en het wegnemen van belemmeringen in hun ontwikkeling. Een obstakel kan kennis zijn, maar ook conflicterende regelgeving. Bij die initiatieven ontbreekt het ook vaak aan een professionele organisatie. De betrokkenen zijn vaak zo druk dat er nauwelijks tijd en aandacht overblijft voor samenwerking, innovatie en professionalisering. Ook daarin ondernemen we actie door bijvoorbeeld partijen bij elkaar te brengen.'

Geef u eens een voorbeeld van die samenwerking?

'Het snijvlak tussen landbouw, natuur en gezondheid is een nieuw veld en daar valt veel winst en ontwikkeling uit te halen. Wij willen de kloof verkleinen door natuur, zorg-, welzijns-, en arbeidssector met elkaar te verbinden. Ik verwacht veel van deze nieuwe veehouderijtak.'

Heeft het programma consequenties voor stalconcepten?

'Er komen andere houderijsystemen, met andere stalconcepten. Een strostal, het Herculesconcept voor varkens en een tenststal voor melkvee zijn daar voorbeelden van. Andere vernieuwende concepten zullen volgen. Voor bijvoorbeeld pluimvee. De vraag is: hoe realiseer je een goede uitloop, daarbij rekening houdend met het landschap, roofdieren en dioxine? Daaruit vloeit een nieuw concept voort.'

Hoe zit het met de concurrentiepositie?

'De Nederlandse landbouw heeft altijd voorop gelopen. Dat is helemaal niet erg. We hebben geen andere keuze dan de weg in te slaan van duurzaam produceren. Produceren met de nadruk op alleen efficiency kan niet meer. Door BSE, MKZ en vogelpest is er onrust ontstaan in de maatschappij. Groepen in

'Er komen andere houderijsystemen, met andere stalconcepten'

onze samenleving en burgers maken zich zorgen over dierenwelzijn. Economie en maatschappelijke ontwikkelingen bijten elkaar niet. Het is de uitdaging om op zoek te gaan naar een economie die past in een duurzame ontwikkeling. Duurzaamheid zonder economie bestaat niet.'

Wat vindt u van het idee om sober te bouwen?

'Prima, mits deze ook voldoen aan diergezondheid, welzijn, milieu en arbeidsomstandigheden. Als bouwer moet je op zoek naar het integreren van vele facetten als dierenwelzijn, voedselveiligheid en milieu. Zoals bij de Comfort Class stal is welzijn leidend in het ontwerpproces geweest en stond het economisch gewin niet op de eerste plaats.'

Wat is het uiteindelijke doel van Nieuwe Veehouderijsystemen?

'Dat is als de veehouderij een gewaardeerde plek in onze maatschappij heeft waar de boer trots op is.'

M. v. Seggelen,
Nieuwe Koeien Bladenmakers
